

עין משפט
נר מצוה

נא:

עד כאן. האץ וואַ יזצחו צפרשת שחוטץ חוץ כתיצ ועד פסוק זזה הענין מדבר צקדשים שהקדישם צשעת אַסור הצמות לאחר שהוקם המשכן והקריצן צשעת אַסור הצמות: שהרץ עונשן אַמור. שגילה לך הענין אַת עונשן שהן צכרת: מכלן וואַלך. האץ וואַ יזצחו עוד: **צשעת היסר**. קודם שהוקם המשכן והזהיר הכתוב שאע"פ שהיו מוקדשין לשם הקרצת צמה לא יקריצום עוד צצמה לגצוה שנאמר אַת זצחיהם זצחים העומדים קודם לכן שהתרמי צצמה לגצוה צשעת אַסור הצמות כוזצח על פני השדה לעצודת כוכבים: זו מלואם עשה.

אפי"ו מים ומל"ח אסור. פירוש ואפילו שאין עבודתה צכך דל"ח עבודתה צכך אפי"ו צכלי (ה') זואה נמי והטעם שלפנים מן הקלקלין מקריצין כל דצר אע"פ שאינו נוי וטעם האַסור מטעם תקרצות חוץ לקלקלין דצר של נוי אסור מטעם תקרצות שאינו של נוי מותר כי אין מקריצין שם אלא דצר של נוי ודלא כפ"ה שפירש דחוך לקלקלין אין שם תקרצות ודצר של נוי אסור משום ^(א) ולא תחמוד כסף וזהב א"כ גצי פעור קאמר חוץ מצילין חוץ לקלקלין דצר של תקרצות ומים ומלח אינו לנוי: תנהו

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת אַסור הבמות והקריבן בשעת אַסור הבמות שהרץ "עונשן אַמור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו וגו' עונש שמענו אוהרה מנין ת"ל ² פן תעלה עולותיך וכדו' אבין א"ר ^אאילא ^בדאמר ר' אבין א"ר אילא כל מקום שנאמר השמר ופן ואל אינו אלא בלא תעשה מכאן ואילך הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת אַסור הבמות שנאמר ³למען אשר יביאו בני ישראל את זבחיהם אשר הם זוכרים שהתרתיו לך כבר על פני השדה מלמד שכל הזובח בבמה בשעת אַסור הבמות מעלה עליו הכתוב כאילו הוא זובח על פני השדה והביאום לה' זו מצות עשה ומצות לא תעשה מנין ת"ל ⁴ולא יזבחו עוד את זבחיהם יכול יהא ענוש כרת ת"ל ⁵יחקת עולם תהיה זאת להם ולא אחרת להם אמר רבא קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד: **במתני'** ימצא בראשו מעות כסות או כלים הרי אלו מותרין פרכילי ענבים ועטרות של שבלים ויינות ושמונים וסלתות יכול דבר שכיוצא בו קרב ע"ג המזבח אסור: **גב'** מנהגי מיילי א"ר חייא בר יוסף א"ר אושעיא כתוב אחד אומר ⁶ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם וכתוב אחד אומר ⁶לא תחמוד כסף וזהב עליהם הא כיצד עמהם דומיא דעליהם מה עליהם ידבר של נוי אסור שאינו של נוי מותר אף עמהם דבר של נוי אסור ושאינו של נוי מותר ואימא עליהם דומיא דעמהם מה עמהם כל מה שעמהם אף עליהם כל ^אשעליהם א"כ לא יאמר עליהם מעות דבר של נוי הוא אמרי דבי ר' ינאי יבכסות מקופלת ומונחת לו על ראשו כלי דבר של נוי הוא אמר רב פפא ידסחיפא ליה משכילתא ארישיה אמר רב אסי בר חייא יכול שהוא לפנים מן הקלקלין אפי' מים ומלח אסור חוץ לקלקלין דבר של נוי אסור שאינו של נוי מותר א"ר יוסי בר חנינא ⁷נקטינן אין קלקלין לא לפעור ולא למרקולים למאי אילימא דאפי' פנים כחוץ דמי ושרי השתא פעורי מפערין קמיה מים ומלח לא מקרבין ליה אלא י"אפי' חוץ כבפנים דמי ואסור: **במתני'** יעבודת כוכבים שהיה לה גינה או מרחץ נהנין מהן שלא בטובה ואין נהנין מהן בטובה היה ושל אחרים נהנין מהן (בין) ⁸בטובה (ובין) ⁹שלא בטובה יעבודת כוכבים של עובד כוכבים אסורה מיד ושל ישראל אין אסורה עד שתיעבד: **גב'** אמר אב"י בטובה בטובת כומרין שלא בטובה בטובת כומרין שלא בטובה בטובת כוכבים אסורה מיד ושל אסיפא ליה אסיפא ליהיה שלח ושל אחרים נהנין מהן בטובה ושלח בטובה אמר אב"י בטובה בטובת אחרים שלא בטובה בטובת כומרין מאן דמתני אסיפא כ"ש ארישא ומאן דמתני ארישא אבל אסיפא כיון דאיכא אחרים בהדה אפי' בטובת כומרין נמי שפיר דמי: עבודת כוכבים של עובד כוכבים אסורה מיד: מתני' מני ר"ע היא דתניא אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים בכלים שנשתמשו בהן לעבודת כוכבים הכתוב מדבר יכול עשאום ולא גמרום גמרום ולא הביאום הביאום ולא נשתמשו בהן יכול יהו אסורים ת"ל אשר עבדו שם הגוים ¹⁰שאין אסורין עד שיעבדו מכאן אמרו עבודת כוכבים של עובד כוכבים אינה אסורה עד שתיעבד ושל ישראל של עובד כוכבים אסורה מיד ושל ישראל עד שתיעבד אמר מר בכלים שנשתמשו בהן לעבודת כוכבים הכתוב מדבר הא מקומות כתיב אם אינו ענין למקומות דלא מיתסרי דכתיב ואלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם תנהו

ממנה שלא צטוצה. שלא יעלו שכר לטומרים דאין הקדש לעצודת כוכבים כדאמרן צפ' כל הללמיה (לעיל דף מד:). **גב'** עובדיה. עובדי כוכבים העובדין אותה לא איכפת לן אי יהציגין להו ^(א) שאר צוצת הגלה פורתא: כ"ש ארישא. דכיון דכולה דעבודת כוכבים אסור לתת שער: **צכלים שנשטמשו בהן לעצודת כוכבים הכסוב מדצר**. ולקמן פריך הא מקומות כמיצ: **מכלן אַמרו עצודם כוכבים של עובד כוכבים**. ולקמן [גב: פריך הא צכלים אוקימתה עצודת כוכבים מנגן דעד שתיעצד: חילוף הדברים. ולקמן [שם מפרש טעמא: אַת אלהיסם. אַת אלהיהם צזהוא קרָא כמיצ: מקיש

לה על ראשה. כלים כגון ספל ומשיכלה וכיוצא בהן שבראשה. שאלו כולן אינם עושים לנוי. ואוסקינא כל דבר שהוא עם עבודת כוכבים לפנים מן הקלקלין. פירוש החרד שהיא נתונה בו אפילו מים ומלח אסורין הן. חוץ מן הקלקלין דבר שהוא לנוי עבודת כוכבים אסור בהנאה. ושאינו לנוי עבודת כוכבים מותר: אמר ר' יוסי בר' חנינא נקטינן אין קלקלין לא לפעור ולא למרקולים אלא אפילו חוצה לו כלפנים דמי והכל אסור. פרכילי ענבים ועטרות של שבוילים. פי' קריבין לביטורים ייתנו שמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור: עבודת כוכבים שיש לה מרחץ או גינה נהנין מהן שלא בטובה. ואוקמה אב"י שלא בטובת כומרים. היה לעבודת כוכבים גינה ושל אחרים נהנין מהן בטובת הכומרים ושלח בטובת הכומרים שהיתה לכומרים טובה בהנאה: **פיסקא** עבודת כוכבים של עובד כוכבים אסורה מיד. ושל ישראל עד שתעבד. מתניין מני ר' עקיבא היא. דתניא אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם מיכן אמרו עבודת כוכבים של עובד כוכבים אינה אסורה אלא עד שתעבד שנאמר אשר עבדו שם. ושל ישראל מיד. דברי ר' ישמעאל מדכתיב ואת חטאתכם אשר עשיתם את העגל. משעת עשה נאסרה עלי

מסורת הש"ם

(א) [צ"ל אילעא], (ב) מסת יג: זבחים קו. מנחות לו: טז: פירושין ז. סוטה ה. שבוטע ד. לו, (א, ב) נע"י פירוש צרשי דשיריון ה. ד"ה והא"ר תמנן, (ד) לעיל מד:, (ה) רש"א מ"ו וצ"ל נהנין מהן תצטב ושלח ענובה, (ו) [לעיל ע"י:], (ז) [שם חולין ח:].

❧

תורה אור השלם

- ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליל לפני משכן ה' דם יקחשם לאיש יהואה דם שפך וגברת האיש יהואה מקרב עמו: ויקרא יז ד השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תבוא: דברים יב יג תצא: למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זוכרים על פני השדה והביאם לך אל פתח אהל מועד אל הכהן וזבחו זבחי שלמים לך אותם: ויקרא יז ה ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים אחריהם וחקת עולם תהיה זאת להם לדברים: ויקרא יז ו כסף וזהב הוא אף עממן דכתיב עץ ואבן אס של נוי הוא אסור ואס לא מותר. ולקמן פריך הא מעות דצר של נוי הוא: כל (א) שעמסם. דהא כמיצ נמי עץ ואבן וססת עץ ואבן לאו דנוי יניהו: א"כ לא יאמר עליהם. כוליה קרָא לא אַלעטריך דהשטא מה שעמנה דאינו עליו ממס אשמועינן קרָא דשקוצים ניינה ואסריה שעליהן מיצעיא לך. לשון אחר כל שעמנה דאשר רצינוא הוא: מעוּם דצר של נוי הוא. ואמאי קמינ מתני' דמותר: מקופלת. מכופלת פלייד"א צלע"ז: דסחיפא לה משכינלח ארישיה. כפיה לו גציע ארישיה ואינה עשויה כמין כופע אלא כלי ארון וכלשון כנען אַקדו"ן ונותנין זו מים כדאמרין (שבת דף עז:). משיכלא משי כולה שמכבסין זו צגדים ורומזין זו ידיהן: קלקלין. ממיצה היא פרוסה לפני עבודת כוכבים וקלקלין הוא כינוי של קלעים: אפי' מים ומלח. דלא לנוי הוא כיון דכעין פנים ניינה הוה מקרצות: חוץ לקלקלין. לאו משום מקרצות איתיה: הלכך של נוי אסור. דנפקא מאשר עממן: שאינו של נוי מותר. ואפי' הוא כעין פנים דהא חוץ לקלקלין לא מנחי תקרצות: אין קלקלין. אין מורת קלקלין לא לפעור ולא למרקולים: למאי. הלכתא אין לו קלקלין: אי נימא. דלא מיתסר דצר שאין של נוי לפנים מקלקלין דידיה כשאר עבודת כוכבים: השטא פעורי מפערין קמיה. מתריין לפניו: אפי' חוץ כפנים דמי ומיתסר. שהרי כל עבודתו דרך ציוין וקלקלין הוי צניעות ולכבוד הלכך לא שייכ ציה ולא מפסקי: **במתני'** נהנין

❧

הגהות הב"ח

- גב' כל מה שעליהם אי"כ (ב) ירשי" ד"ה קרי ציה וכו' דהאי עז: (א) ד"ח כל מה שעמהם: (ד) ד"ה עובדיה וכו' יהציגין להו שכר טמא: (ה) תוס' ד"ה אפילו וכו' אפילו צכלי מלא זואה: (ו) בא"ד משום לא תאבדון כסף וזהב דא"כ קשה גצי פעור דקאמר חוץ:

❧

לעיו רש"י

פלייד"א. מקופל. אקדיו"ן [אוקדיון]. דלי.

❧

מוסף רש"י

נקטינן. מסורת מאצונימו, מנהב מרצומיני (שדובין ה). שלא בטובה. שלא חזוק טובה לטומרים, ובהנאה לא מיתסר כדאמרין אין הקדש לעבודת כוכבים עד שקריב לפניו תנקיפת (לעיל י) חולין (תז). עד שיעבד. עד ששטמשו בהן לעבודת כוכבים (לעיל יט). חולין (תז). ושל ישראל. שגשה ישראל לגרבו למזכרה לעבוד כוכבים (לעיל יט).

^[א] מדברי רבינו נראה דגרס להיפך מני' דידן ואולי דגייס נפל צמאן וצ"ע

